

Dr. habil. HEGYI Ádám, PhD

: egyetemi adjunktus, Szegedi Tudományegyetem

: hegyi@bibl.u-szeged.hu

EGY ELFELEJTETT ŐRGRÓF MAGYARORSZÁGON

*BAGI Zoltán Péter: Türkenlouis: Bádeni Lajos (1655–1707),
Pécs–Budapest, Kronosz Kiadó – Magyar Történelmi Társulat, 2019
(Sziluett: Korszerű történelmi életrajzok)*

Nem könnyű dolog egyszerre közérthetőnek és szakmainak is lenni. A tudományos élet legtöbb területe a hétköznapi ember számára követhetlenné vált, sokszor elképzelés szintjén sem értik, mivel foglalkozik egy-egy híres, sokak által megbecsült tudós. Így a kutatói szakma és a mindennapi élet között éles szakadék keletkezett, a szűk szakmai elit nem kommunikál a szélesebb olvasói réteggel, ennek köszönhetően a fontosabb szakmai publikációkat néhány tucat ember olvassa csak el. Ezt a problémát ismerte fel a pécsi kiadású *Sziluett – korszerű történelmi életrajzok* elnevezésű sorozat szerkesztőbizottsága, ezért napjainkban több olyan kismonográfiát is közzétettek, amelyek egy-egy jelentős személyiség életrajzát megfelelő történelmi alaposággal, de világos, hétköznapi nyelven meséli el. Ebbe a sorozatszerkesztési elvbe illeszkedik Bagi Zoltán Péter kötete, amelyben Bádeni Lajos életútját tárja az olvasó elé.

Bádeni Lajos Magyarországon nem sorolható a legismertebb hadvezérek közé, pedig az úgynevezett visszafoglaló háborúk (1683–1699) híres és népszerű katonája volt: I. Lipót magyarországi főparancsnokaként irányította a törökellenes hadműveleteket. A magyar olvasók leginkább Türkenlouis néven ismerik őt. Ezt a különös becenevet nem véletlenül kapta, hiszen Bádeni Lajos nemcsak a Kárpát-medence felszabadításában működött közre, hanem sikeres hadjáratot vezetett a Balkánon is. Igaz, a törököket a Balkán-félszigetről még több évtized múlva sem sikerült kiűzni, mégis a korabeli közvélemény a törökökkel folytatott csatái miatt ragasztotta rá ezt a nevet. Kevésbé ismert viszont az, hogy a XVII–XVIII. század fordulóján a felső-rajnai területeken is védte a Habsburgok érdekeit, amelynek során többször megütközött XIV. Lajos francia uralkodó csapataival. A nyugat-

európai közvélemény ekkor a „birodalom pajzsa” titulussal tüntette őt ki, hiszen a Habsburg-birodalom nyugati határait védte meg a francia inváziótól.

Bagi Zoltán Péter könyve egy igazi biográfia: a főhős életútját mutatja be a születésétől a haláláig. Közérthető nyelvezete mellett szakmaiságát sem veszíti el, mert hivatkozásai a legújabb szakirodalomra és a legfontosabb levéltári iratokra támaszkodnak. A kötet felépítése alapvetően kronologikus: a baden-badeni őrgrófi család eredetével kezdődik és Bádeni Lajos halálával zárul. Ezen belül kisebb tematikai egységekben tárgyalja Türkenlouis neveltetését, hadvezéri tevékenységét, politikai pályafutását és családi életét. Az egyes fejezetek között némi aránytalanságot fedezhetünk fel, hiszen a legrészletesebben katonai pályafutásáról olvashatunk. Ez nem véletlen, hiszen Bádeni Lajos leginkább hadvezérként alkotott maradandót, és a könyv szerzője, Bagi Zoltán Péter is katonák világában érzi jól magát, hiszen hadtörténész. Így az író és a főhős is a harctereket ismeri leginkább, a diplomáciai cselszövésekről és az őrgrófi család hétköznapijairól kicsit kevesebbet tudhatunk meg.

A sok érdekes adat, családi intrika és politikai érdekharc részletes bemutatása között minden bizonnyal sok olvasó figyelmét fogja majd felkelteni az, hogy Bádeni Lajos édesapja szükségesnek tartotta, hogy fia megtanuljon magyarul. Sajnos a szerző nem magyarázza meg részletesebben, miért is merült fel a fiatal őrgróf neveltetésében a magyar nyelv megtanulása is, hiszen Baden-Baden a Német-római Birodalom nyugati határainál helyezkedik el, uralkodóinak nem sok esélye volt a magyar arisztokráciába bekerülni, és a magyar trónra egész biztosan nem tartottak igényt.

Mindenesetre egy olyan könyv látott most napvilágot, amely a történeti szakma és a történelem iránt érdeklődők számára egyaránt érdekes és hasznos olvasmánynak bizonyul, ezért bátran ajánlom mindenki figyelmébe a kötetet.

Beérkezés időpontja: 2019. 09. 19.

Elfogadás időpontja: 2020. 04. 14.